

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*

พรกฤษณ์ ดวงดี

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตำบลบางกะเจ้าเป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เอื้ออำนวยในการทำเกษตรและเป็นพื้นที่สีเขียว ธรรมชาติผืนใหญ่แห่งหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางความเจริญทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าจึงเป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนขนาดใหญ่และดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่อยู่ในบรรยากาศและกรองอากาศเสียจากย่านอุตสาหกรรมและชุมชนบริเวณจังหวัดสมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร (สุภโชค นาคเงิน, 2556, หน้า 1)

ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงเนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชนในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามีการเปลี่ยนแปลงไป สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าลดลง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2544 โดยมีสัดส่วนการลดลงของพื้นที่สีเขียว ในทางกลับกันสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ชุมชน ที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค และพื้นที่อุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว

.....

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระพงษ์ ภักดิ์ศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โครงการนักบริหาร รุ่นที่ 19 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้าเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชน ได้อย่างแท้จริงคือการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมแผนพัฒนาตำบลจึงเป็นเครื่องมือขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

จากปัญหาที่กล่าวมา ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และการตัดสินใจของคนในชุมชน บางกะเจ้าในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมมากที่สุดและเป็นแนวทางการตัดสินใจดำเนิน โครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าให้คงอยู่ตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในเขตพื้นที่สีเขียวขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 2.เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในเขตพื้นที่สีเขียว องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3.เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในเขตพื้นที่สีเขียว องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 4.เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่สีเขียว องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

(Quantitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาภาคสนาม อาศัยข้อมูลทางเอกสารที่เน้นทางด้านเอกสารตำราทางวิชาการ (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากร ใช้การวัดผลเพียงครั้งเดียว โดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้มีการดำเนินการโดยการสุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากรเป้าหมายในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รองลงมาเป็นเพศชาย และส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 30 ปี รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี และน้อยที่สุดมีอายุ ต่ำกว่า 20 ปี และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร/ประมง/รับจ้าง มากที่สุด รองลงมาธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และน้อยที่สุดมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่ มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท รองลงมา 5,001 – 10,000 บาท และน้อยที่สุดมีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท การศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. รองลงมาการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และน้อยสุดมีการศึกษาระดับ ปวส. หรือ อนุปริญญา

2. ระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือด้านความศรัทธา เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความเกรงใจ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเห็นด้วยต่ำสุดคือด้านอำนาจบังคับ เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง และแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1. ด้านความศรัทธา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำท้องถิ่น เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือท่านมีความประสงค์เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ อบต. ด้วยความเต็มใจเสมอทุกครั้ง เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเห็นด้วยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมใน

การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะต้องการชี้แจงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิม และคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียว เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

2.2.ด้านความเกรงใจ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมพัฒนาตำบลในเขตพื้นที่ อบต. เพราะมีความสนิทสนมส่วนตัวกับผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ อบต. เพราะให้ความเคารพนับถือในตัวผู้นำท้องถิ่น เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเห็นด้วยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ อบต. เพราะได้รับการร้องขอให้ช่วยจากผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

2.3.ด้านอำนาจบังคับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม เห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต.เพราะเห็นว่าระเบียบบังคับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะเพื่อนบ้านในชุมชนชักชวนให้มาเข้าร่วม เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง และเห็นด้วยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการใช้อำนาจบีบบังคับให้เข้าร่วม เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

3.ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียวขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง และมีส่วนร่วมต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และแยกพิจารณาเป็นรายด้านรายละเอียดดังนี้

3.1.ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดประเด็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านได้ร่วมคิดและเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไข และลดปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในท้องถิ่น เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเห็นด้วยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจในการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวและความต้องการของท่าน ได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาชุมชน เห็นด้วย อยู่ในระดับมาก

3.2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. ในการจัดทำแผนและ โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่นการปลูกต้นไม้ การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การพ่นหมอกควัน เป็นต้น เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ เห็นด้วย อยู่ในระดับมาก และเห็นด้วยต่ำสุดคือท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบลในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

3.3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะ โครงการ/กิจกรรมส่งผล โดยตรงกับความต้องการของตนเอง เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชนของ อบต. ในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และ เห็นด้วยต่ำสุดคือท่านเห็นว่าประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

3.4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม/ โครงการ หรืองบประมาณต่างๆที่ได้ดำเนินงานจากทาง อบต. เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลด้านปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเห็นด้วยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.ด้านความศรัทธา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านความศรัทธา ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำท้องถิ่น และ มีความประสงค์เข้าร่วม โครงการ/กิจกรรมในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ อบต. ด้วยความเต็มใจเสมอทุกครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็น ตัวการสำคัญในการดำเนินการในการผลักดันให้เกิดความเชื่อมั่น และเกิดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมที่ เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2554, หน้า 183) ได้กล่าวถึง

ปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวรัตน์ แก้วกัณหา (2558, หน้า 40) ได้ทำศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคอนขัวขององค์การบริหารส่วนตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ ในประเด็นที่ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคอนขัวขององค์การบริหารส่วนตำบลพนา เพราะศรัทธาในผู้นำท้องถิ่น และมีส่วนร่วมเข้าร่วมในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเชื่อว่าจะทำให้เกิดความมั่นคงของครอบครัว ซึ่งเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

2. ด้านความเกรงใจ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียวขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านความเกรงใจในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ของ อบต. เพราะมีความสนิทสนมส่วนตัวกับผู้นำท้องถิ่น หรือตัวข้าราชการ และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ของ อบต. เพราะให้ความเคารพนับถือในตัวผู้นำท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ อบต. มีการทำกิจกรรมตามนโยบายที่กำหนดอย่างจริงจังและปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของประชาชนอยู่เสมอ ๆ จึงทำให้เกิดความสนิทสนม จนเกิดเป็นความเชื่อมั่นและให้ความเคารพนับถือในตัวผู้นำท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2554, หน้า 183) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรงผู้น้อยก็ช่วยแรงเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวรัตน์ แก้วกัณหา (2558, หน้า 40) ได้ทำศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคอนขัวขององค์การบริหารส่วนตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ ในประเด็นที่ว่า มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพราะเพื่อนบ้านชักชวนและเกิดความเกรงใจ และเข้าร่วมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเกิดศรัทธาที่จะช่วยครอบครัวมั่นคงได้ ซึ่งเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

3. ด้านอำนาจบังคับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียวขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอำนาจบังคับในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะเห็นว่ามิระบียบบังคับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะเพื่อนบ้านในชุมชนชักชวนให้มาเข้าร่วม ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการ อบต. ไม่ได้ใช้อำนาจเผด็จการในการดำเนินงาน และมีความโปร่งใสดูตรวจสอบ มีการใช้ระบบประชาธิปไตยในการดำเนินงาน โดยไม่บีบบังคับประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม แต่เน้นให้เป็นการอาสาเข้ามามีส่วนร่วมแทน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2554, หน้า 183) ได้กล่าวถึง

ปัจจัยที่เสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านอำนาจบังคับ ที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้ มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนวรัตน์ แก้วกันหา (2558, หน้า 40) ได้ทำศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคอนขัวขององค์การบริหารส่วนตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ ในประเด็นที่ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพราะ โอกาสที่เปิดให้ในครอบครัว และขอร้องให้ครอบครัวที่ยังไม่ได้เข้าร่วมสมาชิก ให้มีส่วนร่วมในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดประเด็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. และมีส่วนร่วมในการได้ร่วมคิดและเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไข และลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิดและตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการในการกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงานเพื่อการริเริ่ม กำหนด เสนอ โครงการ แผนงานและนำเสนอปัญหา เสนอความคิดเห็น การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุวงศ์ ชานบุตร (2543, หน้า 149) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดและตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการในการกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงานเพื่อการริเริ่ม กำหนด เสนอ โครงการ แผนงาน และนำเสนอปัญหา เสนอความคิดเห็น การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการตัดสินใจในด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ คอกไม้ (2558, หน้า 35) ได้ทำศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ในประเด็นที่ว่า อบต. ได้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการของ และได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างใน อบต. ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่นการปลูกต้นไม้ การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การพ่นหมอกควัน เป็นต้น และมีส่วนร่วมในการประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามขั้นตอนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุวงศ์ ชานบุตร (2543, หน้า 149) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมหรือทำงานตามขั้นตอนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การส่งเสริมปลูก

จิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือ กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้น และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌัฐวุฒิ ดอกไม้ (2558, หน้า 35) ได้ทำศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

6. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. เพราะ โครงการ/กิจกรรมส่งผลโดยตรงกับความต้องการของตนเอง และมีส่วนร่วมเพราะได้รับ ประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. ในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ อบต. เปิดโอกาสและผลักดันให้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ และผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ เมื่อเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุวงศ์ ชาบุตร (2543, หน้า 149) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชน ได้รับความรู้ความเข้าใจมากขึ้นและได้นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน และได้ผลตอบแทน หรือผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้นซึ่งไม่ใช่ เพียงผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียวแต่รวมถึง ความสะอาด ความปลอดภัยในชีวิตและสามารถนำ สิ่งเหล่านี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌัฐวุฒิ ดอกไม้ (2558, หน้า 35) ได้ทำศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ในประเด็นที่ว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบในการจัดซื้อจัดจ้างกับอบต. ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และการทำหน้าที่ตามบทบาทของ ประชาชนในคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. ทำให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใส และป้องกันการทุจริต ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

7. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่สีเขียว ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล ในภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรม/โครงการ หรืองบประมาณต่างๆ ที่ได้ดำเนินงานจากทาง อบต. และมีส่วนร่วมในการ ติดตามประเมินผลด้านปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. ทั้งนี้ อาจ เนื่องมาจาก อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบผลการดำเนินงานและ งบประมาณในการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลเพื่อความโปร่งใส ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุวงศ์ ชาบุตร (2543, หน้า 149) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ร่วมกันตรวจสอบผลการดำเนินงาน

และงบประมาณในการดำเนินงานและติดตามประเมินผลในความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนงานและโครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ และแจ้งต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบได้หากมีข้อบกพร่องของกิจกรรมนั้น ๆ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขให้กิจกรรมนั้นดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของ ญัฐภูมิ ดอกไม้ (2558, หน้า 35) ได้ทำศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ในประเด็นที่ว่า ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติงานในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ และได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ของผู้รับจ้าง ในการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบในการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีระดับปัจจัย และระดับการมีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถจะพัฒนาต่อยอดกระบวนการมีส่วนร่วมได้มากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ควรมีการแบ่งงานปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด โดยให้ความสำคัญแก่ประชาชน เป็นหลัก และเข้าถึงประชาชนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งตัวผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการ อบต. ต้องมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชน และประชาชนสามารถตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานได้

2. องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ควรเข้าถึงประชาชนในเขตพื้นที่อย่างทั่วถึง เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตัวผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการ อบต.

3. องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ควรมีการจัดอบรม และให้มีการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อดีและผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้รับการแก้ปัญหาที่คล้ายกันและนำมาปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า ต่อไป

2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์และผลสำเร็จโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อจะได้นำมาเป็นแบบอย่างดำเนินการในโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ศุภโชค นาคเงิน. (2556). การใช้ประโยชน์และการจัดการของประชาชนเพื่ออนุรักษ์พื้นที่สีเขียว
บางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์.(2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เนาวรัตน์ แก้วกัณหา. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
ของชุมชนบ้านคอนขวัญองค์การบริหารส่วนตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.บ. : ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- อนุวงศ์ ชาบุตร. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวม : ศึกษาเฉพาะกรณี ผัง
เมืองรวม เมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา
- ณัฐวุฒิ ดอกไม้. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การ
บริหารส่วนตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.บ. :
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา